

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

Srednja škola za stručno obrazovanje i obuku

III stepen

Predmet: MATEMATIKA

Sarajevo, avgust 2016. godine

Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16) i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta Matematika.

Članovi Komisije za osnovnu (odnosno srednju) školu:

- 1. Aida Rizvanović, mr.sci, Srednja ekonomska škola Sarajevo*
- 2. Belma Alihodžić, mr.sci, Prva Bošnjačka gimnazija Sarajevo*
- 3. Amra Alikadić-Fazlić, mr.sci, Gimnazija Dobrinja*
- 4. Emira Omeragić, prof., Druga Gimnazija Sarajevo*
- 5. Aleksandra Junuzović, prof., Osnovna škola:“ Ćamil Sijarić“*
- 6. Dina Kamber, MA, Prirodno-matematički fakultet Sarajevo*

Sadržaj

Uvod.....	4
NPiP rada za I razred	5
NPiP rada za II razred.....	13
NpiP rada za III razred.....	19
Profil i stručna sprema nastavnika.....	23

Uvod

Programski sadržaj matematike za prvi razred utemeljen je kao logičan nastavak nastave matematike iz osnovne škole, utvrđujući i proširujući do sada stečena znanja i vještine. Budući da matematika izučava kvantitativne odnose strukturu oblike, pravila i zakonitosti, analizira slučajne pojave, promatra i opisuje promjene u različitim kontekstima, te daje precizan simbolički jezik i sistem za opisivanje prikazivanje, analizu, propitivanje, tumačenje i komunikaciju ideja, matematičko obrazovanje učenicima omogućava sticanje znanja, vještina, sposobnosti, načina mišljenja i stavova nužnih za uspješno i korisno sudjelovanje u društvu.

Tokom matematičkog obrazovanja učenici spoznaju važnost uloge matematike u svakodnevnom životu. U nastavnom procesu nove matematičke koncepte i procese treba vješto povezati s već poznatim s kojima učenici imaju iskustva i koje znaju koristiti. Trebaju se baviti matematičkim problemima koji proizilaze iz svakodnevnog života te drugih nastavnih predmeta.

NPiP rada za I razred

(2 časa sedmično- 70 časova godišnje)

Pregled programskih cjelina s predviđenim ukupnim fondom nastavnih sati po svakoj programskoj cjelini

I RAZRED				
PROGRAMSKA CJELINA	ORJENTACIONI BROJ ČASOVA			
	TIP ČASA			UKUPNO
	ČAS OBRADE GRADIVA	ČAS VJEŽBE	ČAS PROVJERE ZNANJA I SISTEMATIZACIJE GRADIVA	
Uvod	1	-	-	1
Skup realnih brojeva	4	2	1	7
Algebarski izrazi	8	8	2	18
Izometrijska preslikavanja	2	1	1	4
Geometrija u ravni	5	7	2	14
Linearne jednačine i nejednačine	4	3	1	8
Sistemi linearnih jednačina	2	3	1	6
Osnovi trigonometrije	5	2	1	8
UKUPNO (*)	31 (46,97 %)	26 (39,39%)	9 (13,64%)	66 (100,00%)

(*) Napomena:

U svakom polugodištu obavezno je uraditi i po jednu jednočasovnu pismenu zadaću sa jednočasovnom pripremom, analizom i ispravicima (4 časa).

Cilj učenja matematike je da učenici temeljem usvojenih matematičkih znanja, vještina i procesa:

- primijene matematički jezik u usmenome i pisanome izražavanju, strukturiranju, analizi, razumijevanju i procjeni informacija upotrebljavajući različite načine prikazivanja matematičkih ideja, procesa i rezultata u matematičkome kontekstu i stvarnome životu
- samostalno i u suradničkom okruženju matematički rasuđuju logičkim, kreativnim i kritičkim promišljanjem, argumentiranim raspravama, zaključivanjem i dokazivanjem pretpostavki, postupaka i tvrdnji

Nastavni zadaci su :

- Potpuno savladavanje osnovnih elemenata matematičkog jezika i terminologije - Razvijanje sposobnosti izražavanja opštih matematički pojmova, apstraktnog mišljenja i logičkog zaključivanja
- Razvijanje kod učenika navika za samostalan rad , tačnost, preciznost, urednost, sistematičnost i konciznost u pismenom i usmenom izražavanju
- Procjenjivanje i razumjevanje kvantitativnih i prostornih odnosa i zakonitosti o raznim pojavama u prirodi i društvu
- Usvajanje elementarne matematičke kulture neophodne za shvatanje uloge i uspješne primjene matematike u različitim oblastima djelatnosti čovjeka, te za uspješan nastavak obrazovanja i uključivanja u proces rada
- Čitanje i razumjevanje matematičkih tekstova i simbolike različitih nivoa složenosti i strukture
- Razvijanje sposobnosti za posmatranje, zapažanje, kreativno i apstraktno mišljenje i zaključivanje
- Razvijanje trajne radoznalosti, interesovanja i motivacije u sticanju matematičkih znanja i izgrađivanja pozitivnog stava prema matematici, - Savladavanje osnovnih matematičkih simbola i njihove primjene
- Korištenje znanja stečenih u nastavi drugih predmeta i iskustva svakodnevnog života u svom matematičkom obrazovanju i
- Sticanje navika za uspješno korištenje raznih izvora znanja

Zadaci nastave matematike u I razredu su:

- Savladati vještinu sabiranja, oduzimanja, množenja i dijeljenja polinoma i racionalnih funkcija
- Savladati osnovna znanja vezana uz realne brojeve u strukturalnom smislu, strogo razlikovati svojstva prirodnih, cijelih, racionalnih i iracionalnih brojeva
- Računske operacije sa realnim brojevima sa razlomcima i stepenima savladati tako da bude u pitanju vještina
- Naučiti rješavati linearne jednačine, nejednačine i probleme prvog stepena
- Ovladati snalaženjem u koordinatnom sistemu te znati interpretirati grafički prikaz linearne funkcije
- Uz geometriju ravni naučiti pojmove vezane uz podudarnost, kružnicu, krug i pravilne poligone

PROGRAMSKI SADRŽAJI IZ MATEMATIKE ZA PRVI RAZRED

R.br. časa	Programska cjelina	Nastavna jedinica	Obrazovna postignuća i smjernice za rad	Ključni pojmovi	Korelacija	Broj časova
1	Uvod	Upoznavanje sa programom rada i dogovor o načinu rada takom godine	Upoznavanje sa programom rada i dogovor o literaturi koju ćemo koristiti. Upoznavanje sa načinom rada	Knjige, aktivnost, znanje i ocjena	Nauka i primjena naučenog	1
2.-8.	Skup realnih brojeva	Računske operacije u skupu N, Z, Q i R	Analizira svojstva i odnose skupova brojeva N, Z, Q i R, svojstva i odnose brojeva, te koristi simbole i različite prikaze. Primjenjuje veze između skupova brojeva N, Q, Z, I i R. Izvodi računske operacije sa prirodnim, cijelim i racionalnim brojevima. Kombinuje računske operacije u skupu R.	Skup N, Z, Q, R, računske operacije	Teorija brojeva Informatika Fizika Hemija	7

9.-26.	Algebarski izrazi	<p>Stepen. Operacije sa stepenima jednakih baza, odnosno jednakih izložilaca. Cijeli algebarski izrazi</p> <p>Polinomi u jednoj varijabli. Operacije sa polinomima. Rastavljanje polinoma na proste faktore.</p> <p>Operacije sa razlomljenim algebarskim izrazima</p>	<p>Analizira i prikazuje matematičke situacije i strukture upotrebom algebarskih simbola i različitih zapisa, te generalizuje na temelju njih. Opisuje stepen s prirodnim i cjelobrojnim eksponentom, računa vrijednost potencije, Prepoznaje zapis stepena kao proizvoda jednakih faktora. Opisuje dijelove stepena (baza i eksponent) i njihova značenja. Računa vrijednost stepena. Navodi i objašnjava pravila za zbrajanje, množenje, dijeljenje i stepenovanje stepena. Računa vrijednosti cijelih algebarskoga</p>	Stepen, polinom, algebarski izraz	Baza za rješavanje jednačina	18
--------	--------------------------	--	--	-----------------------------------	------------------------------	----

			<p>izraza za zadane varijable. Obavlja računске operacije sa polinomima. Kvadrira binome i Računa algebarskim izrazima. Jednostavne algebarske izraze rastavlja na faktore. Zbraja, oduzima i množi jednostavne racionalne algebarske izraze.</p>			
27.-30.	Izometrijska preslikavanja	<p>Rotacija Translacija Centralna i osna simetrija</p>	<p>Koristi geometrijske transformacije geometrijskih figura. Rješava geometrijske probleme i donosi zaključke koristeći izometrijske transformacije</p>	<p>Rotacija, translacija, centralna i osna simetrija</p>	<p>arhitektura</p>	<p>4</p>

31.-44.	Geometrija u ravni	<p>Osnovni i izvedeni pojmovi u geometriji. Ugao. Mjerenje uglova. Konstrukcija normale, simetrale duži i ugla. Trougao. Značajne tačke trougla. Četverougao.</p>	<p>Analizira svojstva i odnose geometrijskih elemenata, te koristi simbole. Sintetizuje matematičke argumente o geometrijskim odnosima Analizira odnose između tačaka, pravih i ravni. Tumači ugao Opisuje, crta i navodi svojstva trokuta, kvadrata, pravokutnika, kružnice i kruga. Opisuje, crta i navodi svojstva paralelograma, trapeza i romba. Primjenjuje svojstva geometrijskih likova pri rješavanju problema. Primjenjuje osobine tetivnog i tangentskog četverougla</p>	<p>Ugao, normala, simetrala, trougao, visina, ortocentar, težište, četverougao</p>	<p>Gradjevin a arhitektur a</p>	14
		<p>Linearne jednačine sa jednom nepoznatom.</p>	<p>Sastavlja i zapisuje simbolima jednačine i nejednačine. Argumentuje postupke za rješavanje jednostavnijih</p>			

45.-52.	Linearne jednačine i nejednačine	Linearne jednačine sa dvije nepoznate. Linearna funkcija Linearne nejednačine sa jednom nepoznatom	jednačina i nejednačina Analizira svojstva linearne funkcije. Ispituje linearnu funkciju i grafički prikazuje. Prosudjuje o postupku rješavanja jednačina i nejednačine primjenjujući svojstva jednakosti. Odabire i kombinuje efikasne metode rješavanja jednačina i nejednačina Zadanu linearnu funkciju prikazuje tablično i grafički, opisuje utjecaj koeficijenata na položaj grafa, određuje nulu funkcije.	Linearne jednačine, nejednačine funkcije	8
---------	---	--	--	--	---

53.-58.	Sistemi linearnih jednačina	Rješavanje sistema linearnih jednačina Gausovom metodom. Rješavanje sistema linearnih jednačina metodom zamjene ili supstitucije Rješavanje sistema linearnih jednačina metodom determinanti	Sastavlja i zapisuje simbolima sisteme. Argumentuje postupke za rješavanje sistema	Sistemi, Gausova metoda, supstitucija, determinanta		6
59.-66.	Osnovi trigonometrije	Trigonometrijske funkcije uglova pravouglog trougla. Primjena trigonometrijskih funkcija na rješavanje pravouglog trougla Definicije trigonometrijskih funkcija na trigonometrijskoj kružnici Veze između trigonometrijskih funkcija Funkcija	Definira trigonometrijske funkcije u pravougлом trouglu i računa vrijednost ugla u pravougлом trouglu. Primjenjuje trigonometrijske funkcije za određivanje nepoznatih veličina u pravougлом trokutu. Primjenjuje trigonometrijske funkcije za rješavanje jednostavnih problema u planimetriji.	Uglovi, pravougli trougao, trigonometrijske funkcije, trigonometrijska kružnica	Fizika Geodezija građevina	8
		Pismene zadaće				4

NPiP rada za II razred

(2 časa sedmično- 70 časova godišnje)

Pregled programskih cjelina s predviđenim ukupnim fondom nastavnih sati po svakoj programskoj cjelini

Naziv programske cjeline	Broj časova
1. Stepeni i korijeni	15
2. Skup kompleksnih brojeva	6
3. Kvadratne funkcije, jednačine i nejednačine	20
4. Osnovi trigonometrije	25
U K U P N O :	70

Napomena: (*)

U svakom polugodištu obavezno je uraditi i po jednu jednočasovnu pismenu zadaću sa jednočasovnom analizom i ispravcima (4 časa).

Cilj učenja matematike je da učenici temeljem usvojenih matematičkih znanja, vještina i procesa:

- primijene matematički jezik u usmenome i pisanome izražavanju, strukturiranju, analizi, razumijevanju i procjeni informacija upotrebljavajući različite načine prikazivanja matematičkih ideja, procesa i rezultata u matematičkome kontekstu i stvarnome životu
- samostalno i u suradničkom okruženju matematički rasuđuju logičkim, kreativnim i kritičkim promišljanjem, argumentiranim raspravama, zaključivanjem i dokazivanjem pretpostavki, postupaka i tvrdnji

Nastavni zadaci su :

- Potpuno savladavanje osnovnih elemenata matematičkog jezika i terminologije, - Razvijanje sposobnosti izražavanja opštih matematički pojmova, apstraktnog mišljenja i logičkog zaključivanja
- Razvijanje kod učenika navika za samostalan rad , tačnost, preciznost, urednost, sistematičnost i konciznost u pismenom i usmenom izražavanju

- Procjenjivanje i razumjevanje kvantitativnih i prostornih odnosa i zakonitosti o raznim pojavama u prirodi i društvu
- Usvajanje elementarne matematičke kulture neophodne za shvatanje uloge i uspješne primjene matematike u različitim oblastima djelatnosti čovjeka, te za uspješan nastavak obrazovanja i uključivanja u proces rada
- Čitanje i razumjevanje matematičkih tekstova i simbolike različitih nivoa složenosti i strukture
- Razvijanje sposobnosti za posmatranje, zapažanje, kreativno i apstraktno mišljenje i zaključivanje
- Razvijanje trajne radoznalosti, interesovanja i motivacije u sticanju matematičkih znanja i izgrađivanja pozitivnog stava prema matematici - Savladavanje osnovnih matematičkih simbola i njihove primjene
- Korišćenje znanja stečenih u nastavi drugih predmeta i iskustva svakodnevnog života u svom matematičkom obrazovanju
- Sticanje navika za uspješno korišćenje raznih izvora znanja

Posebni ciljevi nastave iz matematike za II razred:

PODRUČJA	CILJEVI	OČEKIVANI REZULTATI
ZNANJE	STICANJE ZNANJA: <ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje sa kompleksnim brojevima u algebarskom obliku - Računanje upotreba operacija sa kompleksnim brojevima - Rješavanje nepotpunih i potpunih kvadratnih jednačina - Crtanje i analiza kvadratnih funkcija - Upoznavanje sa stepenima sa racionalnim eksponentom te operacije sa njima - Usvajanje operacija sa korijenima - Upoznavanje trigonometrijske kružnice i trigonometrijskih funkcija na njoj 	UČENIK ĆE ZNATI: <ul style="list-style-type: none"> - Primjenjivati operacije sa kompleksnim brojevima - Brzo i racionalno rješavati kvadratne jednačine i nejednačine - Analizirati i crtati kvadratnu funkciju - Brzo i racionalno izvoditi operacije sa stepenima i korijenima - Uz pomoć trigonometrijskih funkcija određivati elemente u pravouglom trouglu - Primjenjivati osnovne trigonometrijske identitete, adicione teoreme i trigonometrijske funkcije dvostrukog ugla i polougla pri transformiranju trigonometrijskih izraza

SPOSOBNOSTI VJEŠTINE	RAZVIJANJE SPOSOBNOSTI I VJEŠTINA: <ul style="list-style-type: none"> - Čitanje i razumjevanje matematičkih tekstova i simbolike - Precizno formulisanje pojmova - Razvijanje sposobnosti za posmatranje i zapažanje - Kreativnog mišljenja i rasuđivanja - Intuitivnim putem dolaze do uopštavanja - -Koriste indukciju, dedukciju i analogiju prilikom zaključivanja - Sastavljanje matematičkih zadataka različite složenosti i strukture - Razvijanje smisla za samostalan rad - Samoučenje korištenjem matematičkog teksta (udžbenika) 	UČENIK ĆE MOĆI: <ul style="list-style-type: none"> - Izražavati se matematičkim jezikom pismeno i usmeno - Objašnjavati pravila i postupke - Izvoditi i formulisati zaključke - Prevoditi tekstualne zadatke na jednačine - Raditi pregledno, postupno i sistematično - Precizno i spretno koristiti nastavna sredstva (tabla, džepni računar) i geometrijski pribor - -Razumjeti odgovarajući sadržaj prirodnih nauka
VRIJEDNOSTI I STAVOVI	RAZVIJANJE SPOZNAJA O DRUŠTVENIM VRIJEDNOSTIMA: <ul style="list-style-type: none"> - Razvijanje osjećaja odgovornosti - Kritički odnos prema radu i rezultatima rada - Sticanje navike grupnog (ekipnog) rada - Izgrađivanje pozitivnog stava prema matematici - Razvijanje matematičke radoznalosti i motivacije u sticanju znanja - Izgrađivanje pozitivnih osobina učenikove ličnosti 	UČENIK ĆE: <ul style="list-style-type: none"> - Analizirati i vrednovati rezultate svoga rada - Uočavati greške - Razvijati smisao za saradnju u procesu učenja - Pružati pomoć učenicima koji se ne snalaze u radu - Formirati naučni pogled na svijet

PROGRAMSKI SADRŽAJI IZ MATEMATIKE ZA DRUGI RAZRED

R.br. časa	Programska cjelina	Nastavna jedinica	Obrazovna postignuća i smjernice za rad	Ključni pojmovi	Korelacija	Broj časova
1	1.Uvod	Upoznavanje sa programom rada i dogovor o načinu rada takom godine	Upoznavanje sa programom rada i dogovor o literaturi koju ćemo koristiti. Upoznavanje sa načinom rada	Knjige, aktivnost, znanje i ocjena	Nauka i primjena naučenog	1
2.-15.	2.Stepeni i korjени	Stepen čiji je izložilac cio broj i nula. Operacije sa stepenima. Korijen Pravila korjenovanja. Operacije sa korijenima. Racionalisanje imenioca. Stepен sa racionalnim eksponentom	Računa s potencijama racionalne baze i cjelobrojnoga eksponenta, računa sa korijenima.	Stepeni, korjени		14
16.-22.	3. Skup kompleksnih brojeva	Formiranje skupa kompleksnih brojeva. Operacije u skupu kompleksnih brojeva	Razumije racionalne razloge za upotrebu kompleksnih brojeva; Kombinuje računске operacije (sabiranje, oduzimanje, množenje i dijeljenje) sa kompleksnim br.	Kompleksni brojevi		6
			Razumije pojam kvadratne funkcije, zadavanje funkcije i svođenje na kanonski oblik; određuje nule i ekstremne vrijednosti svođenjem na kanonski oblik; vlada metodologijom	Funkcija, grafik, jednačine, nejednačine		

23.- 43.	4. Kvadratne funkcije, jednačine i nejednačine	Kvadratna funkcija $y = ax^2$, $y = ax^2 + bx + c$. Kvadratna jednačina: potpuna i nepotpuna, normalni oblik, Vietove formule. Rastavljanje kvadratnog trinoma na linearne faktore. Kvadratne nejednačine	crtanja grafika; vrši analizu grafika funkcije (znak, tok, nule i ekstremi) primjenjuje metodologiju određivanja ekstrema kvadratne funkcije na praktične probleme. Razumije pojmove normalnog oblika (jednačine, nejednačine), razlikuje rješenje i skup rješenja i prikazuje rješenja na brojevnoj pravou; rješava kvadratne jednačine (nejednačine) koristeći formule; rješava kvadratne nejednačine na osnovu grafika kvadratne funkcije; analizira rješenja kvadratne jednačine u zavisnosti od diskriminante; kombinuje, analizira rješenja primjenom Vietovih formula.			20
-------------	---	---	---	--	--	----

44.- 70.	5.Osnovi trigonometrije	<p>Periodičnost, parnost i znak trigonometrijskih funkcija.</p> <p>Svođenje na prvi kvadrant. Grafici trigonometrijskih funkcija: $y = \sin x$, $y = \cos x$, $y = \operatorname{tg} x$, $y = \operatorname{ctg} x$.</p> <p>Adicione teoreme. Trigonometrijske funkcije dvostrukog i polovine ugla.</p> <p>Jednostavne trigonometrijske jednačine.</p> <p>Jednostavne trigonometrijske nejednačine.</p>	<p>Izvodi osnovne identitete (veza tangensa, kotangensa, sinusa i kosinusa; vlada metodologijom dokazivanja prostijih identiteta; analizira vrijednosti trigonometrijskih funkcija u zavisnosti od ugla i izračunava ih približno; analogizira i primjenjuje trigonometrijske funkcije na rješavanje praktičnih problema. vrši analizu grafova</p> <p>$y = \sin x$, $y = \cos x$, $y = \operatorname{tg} x$, $y = \operatorname{ctg} x$ na intervalu $[0, 2\pi]$ i po potrebi produžava crtanje lijevo i desno od ovih granica</p>	Funkcije, trig.jednačine, trig.nejednačine		25
-------------	--------------------------------	---	---	--	--	----

NPiP rada za III razred

(2 časa sedmično- 60 časova godišnje)

Pregled programskih cjelina s predviđenim ukupnim fondom nastavnih sati po svakoj programskoj cjelini

Naziv programske cjeline	Broj časova
1. Površine geometrijskih figura	14
2. Analitička geometrija u ravni	18
3. Geometrijske figure u prostoru	24
U K U P N O :	60

Napomena: (*)

U svakom polugodištu obavezno je uraditi i po jednu jednočasovnu pismenu zadaću sa jednočasovnom analizom i ispravicima (4 časa).

Cilj učenja matematike je da učenici temeljem usvojenih matematičkih znanja, vještina i procesa:

- primijene matematički jezik u usmenome i pisanome izražavanju, strukturiranju, analizi, razumijevanju i procjeni informacija upotrebljavajući različite načine prikazivanja matematičkih ideja, procesa i rezultata u matematičkome kontekstu i stvarnome životu
- samostalno i u suradničkom okruženju matematički rasuđuju logičkim, kreativnim i kritičkim promišljanjem, argumentiranim raspravama, zaključivanjem i dokazivanjem pretpostavki, postupaka i tvrdnji

Nastavni zadaci su :

- Potpuno savladavanje osnovnih elemenata matematičkog jezika i terminologije - Razvijanje sposobnosti izražavanja opštih matematički pojmova, apstraktnog mišljenja i logičkog zaključivanja
- Razvijanje kod učenika navika za samostalan rad , tačnost, preciznost, urednost, sistematičnost i konciznost u pismenom i usmenom izražavanju
- Procjenjivanje i razumjevanje kvantitativnih i prostornih odnosa i zakonitosti o raznim pojavama u prirodi i društvu
- Usvajanje elementarne matematičke kulture neophodne za shvatanje uloge i uspješne primjene matematike u različitim oblastima djelatnosti čovjeka, te za uspješan nastavak obrazovanja i uključivanja u proces rada
- Čitanje i razumjevanje matematičkih tekstova i simbolike različitih nivoa složenosti i strukture

- Razvijanje sposobnosti za posmatranje, zapažanje, kreativno i apstraktno mišljenje i zaključivanje
- Razvijanje trajne radoznalosti, interesovanja i motivacije u sticanju matematičkih znanja i izgrađivanja pozitivnog stava prema matematici, - Savladavanje osnovnih matematičkih simbola i njihove primjene
- Korišćenje znanja stečenih u nastavi drugih predmeta i iskustva svakodnevnog života u svom matematičkom obrazovanju i
- Sticanje navika za uspješno korišćenje raznih izvora znanja

PROGRAMSKI SADRŽAJI IZ MATEMATIKE ZA TREĆI RAZRED						
R.br. časa	Programska cjelina	Nastavna jedinica	Obrazovna postignuća i smjernice za rad	Ključni pojmovi	Korelacija	Broj časova
1	1.Uvod	Upoznavanje sa programom rada i dogovor o načinu rada takom godine	Upoznavanje sa programom rada i dogovor o literaturi koju ćemo koristiti. Upoznavanje sa načinom rada	Knjige, aktivnost, znanje i ocjena	Nauka i primjena naučenog	1
2.-14.	2.Površine geometrijskih figura u ravni	Površina trougla Površina četverougla: pravougaonika, kvadrata, paralelograma, Trapeza, četverougla sa normalnim (okomitim) dijagonalama. Heronov obrazac. Površina kruga, kružnog prstena i kružnog odsječka. Primjena površine figura u ravni na stuku.	Opisuje i računa obim i površinu trokuta, kvadrata, pravougaonika. Razumije definicije pravougaonika, kvadrata, trougla, trapeza, kruga, kružnog isječaka i kružnog odsječaka; izračuna bez teškoća veličinu površine pravougaonika, kvadrata, paralelograma vladajući metodologijom korišćenja najprikladnijih formula za izračunavanje površine raznih geometrijskih figura u ravni; analizira i	Povrsine, trougao, kvadrat, pravougaonik, Heronov obrazac		13

			<p>sistematizuje osobine različitih ravnih figura i rješava različite probleme površina; kombinuje i sintetizuje različite osobine i odnose i rješava praktične probleme.</p>			
15.-33.	3.Analitička geometrija u ravni	<p>Rastojanje između dvije tačke. Koordinate sredine duži i težišta trougla. Jednačina prave (implicitan, eksplicitan i segmentan oblik) Uslov paralelnosti i normalnosti pravih. Jednačina prave kroz jednu i dvije tačke. Jednačina kružnice (centralni i opći oblik). Jednačina elipse, hiperbole i parabole.</p>	<p>Računa duljinu dužine i koordinate sredine duži te ih primjenjuje u geometrijskim problemima. Prepoznaje, opisuje i crta pravu u koordinatnome sistemu iz njegove jednačine. Prepoznaje jednadžbu kružnice i iz nje pronalazi dužinu poluprečnika i koordinate centra kružnice i obrnuto. Prepoznaje jednadžbu elipse, hiperbole i parabole i iz nje pronalazi nepoznate elemente krivih i obrnuto.</p>	<p>Tačka, težište, polovište, oblici prave, kružnica, hiperbola, parabola</p>		18
34.-68.		<p>Diedar, rogalj i poliedar. Pravilni poliedri (kvadar i kocka) Površina i zapremina kvadra i kocke. Prizma. Površina i zapremina prizme. Piramida. Površina i zapremina piramide. Krnja piramida.</p>	<p>Prepoznaje i crta figure u prostoru. Primjenjuje formule za površinu i zapreminu figura. Definiše diedar, rogalj, poliedar, skicira diedar, rogalj ili poliedar; Razumije, definiše i sistematizuje obrtna prostorna</p>	<p>Diedar, rogalj, prizme, piramide</p>		

	4.Geometrijske figure u prostoru	Valjak (cilindar). Površina i zapremina uspravnog valjka Kupa (stožac) Površina i zapremina uspravne kupe. Lopta i njeni dijelovi. Površina i zapremina lopte. Primjena stereometrije u praksi.	tijela; Crta (skicira) mrežu obrtnih tijela i uočava pojedine dielove (baza, visina, omotač i sl.); primjenjuje bez teškoća odgovarajuće formule pri računanju veličine, površine i zapremine uspravnih obrtnih tijela i lopte;			24
		Pismene zadace				4

Ocjenjivanje

Ocjenjivanjem treba utvrditi u kojoj mjeri su učenici usvojili pređeno gradivo i stekli matematičke vještine i radne navike i kako stečena znanja umiju primjenjivati u rješavanju praktičnih zadataka. Napredovanje učenika treba kontinuirano provjeravati i vrednovati njihova znanja, vodeći računa o individualnim mogućnostima, sposobnostima i sklonostima. U skladu s tim, vrednovanje treba da bude zasnovano na različitim metodama, procedurama i instrumentima. Najbolji način za procjenjivanje da li učenik može izvršiti neku aktivnost je posmatrati ga dok on izvodi zadanu aktivnost. Pored tradicionalnog pristupa vrednovanju, potrebno je pratiti i procjenjivati: kreativnost učenika prikom rješavanja zadataka, rad učenika na projektima, učenički doprinos za vrijeme grupnog rada, specifične komunikativne i radne vještine, uključujući i kolegijalno (međusobno) ocjenjivanje i samoocjenjivanje i dr. Osim navedenog, prilikom utvrđivanja ocjene iz matematike treba vrednovati i neke druge komponente: trud i zalaganje učenika, motive i interese, sklonosti i sposobnosti, objektivne uvjete za rad. U svakom polugodištu rade se dvije školske pisane zadaće sa analizom i ispravkom.

Prilagodavanje programa

Za učenike s posebnim potrebama razvijaju se prilagođeni programi. Prilagodavanje se može provoditi modifikacijom programa redovne nastave u pogledu sadržaja, procesa, proizvoda i sredine učenja, zavisno od osobnosti potreba učenika određene populacije, odnosno do nivoa individualno prilagođenih programa. Individualno prilagođeni program, kao i plan rada razvijaju zajedno nastavnikom MATEMATIKE i stručni tim za podršku učenika sa posebnim potrebama na nivou škole/ pedagoškog zavoda, uz korištenje potrebne ekspertize (zdravstvenih i socijalnih radnika) i učešće roditelja

PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA/NASTAVNICA KOJI/KOJA MOGU IZVODITI NASTAVU u *Srednjoj školi za stručno obrazovanje i obuku*:

Nastavu u *Srednjoj školi za stručno obrazovanje i obuku* izvode osobe sa završenim VII stupnjem stručne spreme, kao i osobe sa završenim I (prvim ciklusom studijskog programa u četvorogodišnjem trajanju, sa najmanje ostvarenih 240 ECTS bodova), II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa odgovarajućeg smjera (teorijski, nastavni ili smjer primijenjene matematike) i stečenim zvanjem: profesor matematike, diplomirani matematičar- informatičar, magistar matematike, magistar primjenjene matematike.

Uslovi za izvođenje nastave matematike u *Srednjoj školi za stručno obrazovanje i obuku* :

Prirodno matematički fakultet (nastavnički smjer, teorijski ili smjer primijenjene matematike), grupa matematika ili grupa gdje je matematika glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi, ako je tako naznačeno u diplomi ili drugoj javnoj ispravi;

Filozofski fakultet –grupa matematika ili grupa gdje je matematika glavni ili ravnopravni predmet u dvopredmetnoj grupi, ako je to naznačeno u diplomi ili drugoj javnoj ispravi.

Nastavu mogu izvoditi i lica sa završenim završenim I (prvim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja (dodiplomski studij) u trajanju od najmanje četiri studijske godine, sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Bakalaureat/Bachelor za određenu oblast, odnosno sa završenim II (drugim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja II (drugim) ciklusom odgovarajućeg studija visokog obrazovanja (postdiplomski studij), sa akademskom titulom i stručnim zvanjem Magistra za određenu oblast, odnosno završenim trećim ciklusom studija i naučnim zvanjem Doktor nauka i odgovarajućim stručnim profilom. Ukoliko lice u toku studija nije polagalo ispit iz pedagoško-psihološko-metodičke grupe predmeta, dužno je ove ispise položiti u roku od godinu dana od dana stupanja na posao nastavnika.

Pored stručnih uslova, potrebno je da ima široko i temeljito opće obrazovanje, da dobro poznaje disciplinu koju predaje, da poznaje psihološko-pedagoške i metodičke osnove nastave

i odgoja, kao i da ima ljudske kvalitete neophodne za nastavničku profesiju. Položen stručni ispit.